

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E **cu privire la Curtea Constituțională**

nr. 317-XIII din 13.12.1994
(în vigoare 07.02.1995)

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.8 art.86 din 07.02.1995

* * *

C U P R I N S

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

- Articolul 1. Curtea Constituțională – autoritate de jurisdicție constituțională
- Articolul 2. Legislația privind Curtea Constituțională
- Articolul 3. Principiile de activitate
- Articolul 4. Atribuțiile
- Articolul 5. Durata mandatului
- Articolul 6. Structura
- Articolul 7. Președintele Curții Constituționale
- Articolul 8. Atribuțiile Președintelui Curții Constituționale
- Articolul 9. Obligativitatea executării cererilor Curții Constituționale
- Articolul 10. Rapoartele Curții Constituționale

Capitolul II **STATUTUL DE JUDECĂTOR AL CURȚII CONSTITUȚIONALE**

- Articolul 11. Numirea
- Articolul 12. Jurământul
- Articolul 13. Independența
- Articolul 14. Inamovibilitatea
- Articolul 15. Incompatibilități
- Articolul 16. Imunitatea
- Articolul 17. Obligații
- Articolul 18. Vacanța funcției
- Articolul 19. Ridicarea mandatului
- Articolul 20. Completarea vacanței
- Articolul 21. Gradul de calificare, salariul, indemnizațiile, pensiile
- Articolul 21¹. Organele care efectuează stabilirea și plata pensiilor
- Articolul 21². Sursa de finanțare
- Articolul 22. Garanțiile de executare a mandatului

Capitolul III **EXERCITAREA JURISDICȚIEI**

- Articolul 23. Plenul Curții Constituționale
- Articolul 24. Sesizarea Curții Constituționale

Articolul 25. Subiecții cu drept de sesizare
Articolul 25¹. Acțiunea actului sesizat
Articolul 26. Actele Curții Constituționale
Articolul 27. Votarea
Articolul 28. Acțiunea actelor Curții Constituționale
Articolul 28¹. Obligația autorităților publice privind executarea actelor Curții
Constituționale
Articolul 28². Neexecutarea actelor Curții Constituționale
Articolul 29. Publicitatea dezbaterilor
Articolul 30. Limba de procedură
Articolul 31. Limitele de competență
Articolul 32. Termenul de soluționare a sesizării
Articolul 33. Legislația privind procedura jurisdicțională

Capitolul IV PERSONALUL DE SPECIALITATE ȘI ADMINISTRATIV

Articolul 34. Secretariatul Curții Constituționale
Articolul 35. Judecătorii-asistenți
Articolul 36. Consiliul științific consultativ

Capitolul V DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37. Finanțarea activității Curții Constituționale
Articolul 38. Simbolurile puterii
Articolul 39. Sigiliul
Articolul 40. Sediul
Articolul 41. Paza

Capitolul VI DISPOZIȚII TRANZITORII

Articolul 42. Dispoziții tranzitorii

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Curtea Constituțională – autoritate de jurisdicție constituțională

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională:

a) garantează supremația Constituției;

b) asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească;

c) garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 2. Legislația privind Curtea Constituțională
Curtea Constituțională se conduce în activitatea sa de Constituție, de prezenta lege, de Codul Jurisdicției Constituționale.

Articolul 3. Principiile de activitate
Curtea Constituțională activează în baza principiilor:

- a) independenței;
- b) colegialității;
- c) legalității;
- d) publicității.

Articolul 4. Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova, validează mandatele deputaților și al Președintelui Republicii Moldova;

f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova, interimatul funcției de Președinte, imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;

g) rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.

[Art.4 modificat prin Legea nr.141-XV din 21.03.2003, în vigoare 15.04.2003]

[Art.4 modificat prin Legea nr.1157-XV din 21.06.2002, în vigoare 16.07.2002]

Articolul 5. Durata mandatului

(1) Durata mandatului Curții Constituționale nu este limitată.

(2) Judecătorul Curții Constituționale poate deține această funcție pe durata a două mandate.

Articolul 6. Structura

(1) Curtea Constituțională se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani.

(2) Doi judecători sînt numiți de Parlament, doi de Guvern și doi de Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) Pe lângă Curtea Constituțională se formează Secretariatul, care are sarcina de asigurare a activității Curții.

(4) Pe lângă Curtea Constituțională poate funcționa un Consiliu științific consultativ.

[Art.6 modificat prin Legea nr.56 din 09.04.2015, în vigoare 01.05.2015]

Notă: Se declară neconstituțională sintagma "Președintele Republicii Moldova" din alin.(2) art.6 conform Hot. Curții Constituționale nr.6 din 16.05.2013, în vigoare 16 mai 2013

Articolul 7. Președintele Curții Constituționale

(1) Președintele Curții Constituționale este ales prin vot secret, pentru un termen de 3 ani, cu majoritatea de voturi ale judecătorilor Curții.

(2) Numărul de candidați la funcția de Președinte al Curții Constituționale este nelimitat.

(3) Dacă la primul tur de scrutin candidații nu întrunesc majoritatea de voturi, se va proceda la al doilea tur de scrutin și va fi ales președinte judecătorul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(4) Dacă la cel de-al doilea tur de scrutin candidații întrunesc același număr de voturi, președintele va fi ales prin tragerea la sorți între candidați.

(5) Curtea Constituțională alege un judecător care va exercita funcțiile Președintelui în timpul absenței acestuia.

Articolul 8. Atribuțiile Președintelui Curții Constituționale

(1) Președintele Curții Constituționale are următoarele atribuții:

a) convoacă Curtea Constituțională și prezidează ședințele acesteia;

b) coordonează activitatea Curții Constituționale și repartizează cauzele spre soluționare;

c) reprezintă Curtea Constituțională în fața autorităților publice din țară și străinătate;

d) constată cazurile de încetare a mandatului judecătorului, prevăzute în prezenta lege, și sesizează autoritatea publică ce l-a numit ca să numească un judecător pentru postul devenit vacant;

e) exercită conducerea generală a Secretariatului Curții Constituționale, angajează și eliberează din funcție lucrătorii Secretariatului, în condițiile acordului de muncă;

f) depune spre aprobare la Curtea Constituțională regulamentul Secretariatului Curții, organigrama, statul lui de funcții, regulamentul Consiliului științific-consultativ de pe lângă Curtea Constituțională, aprobă regulamentul compartimentelor Secretariatului;

g) îndeplinește alte atribuții prevăzute de prezenta lege și de Codul Jurisdicției Constituționale, de alte acte legislative.

(2) Președintele Curții Constituționale organizează și implementează sistemul de management financiar și control intern și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune.

(3) Președintele Curții Constituționale emite ordine și dispoziții.

[Art.8 modificat prin Legea nr.172 din 27.07.2018, în vigoare 24.08.2018]

Articolul 9. Obligativitatea executării cererilor Curții Constituționale

(1) Autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, sînt obligate să comunice informațiile, să prezinte, în termen de 15 zile, documentele și actele pe care le dețin, cerute de Curtea Constituțională pentru exercitarea atribuțiilor sale.

(2) Neexecutarea alin.(1) sau executarea lui necorespunzătoare, precum și neprezentarea la ședințele plenare din motive considerate de Curte ca fiind neîntemeiate, se sancționează în conformitate cu Codul Jurisdicției Constituționale.

Articolul 10. Rapoartele Curții Constituționale

Curtea Constituțională prezintă anual autorităților competente de a numi judecători rapoarte privind exercitarea jurisdicției.

Capitolul II

STATUTUL DE JUDECĂTOR AL CURȚII CONSTITUȚIONALE

Articolul 11. Numirea

(1) Judecător al Curții Constituționale poate fi persoana care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară, are pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 15 ani în activitatea juridică, în învățămîntul juridic superior sau în activitatea științifică.

(2) Limita de vîrstă pentru numire în funcția de judecător al Curții Constituționale este de 70 de ani.

(3) Numirea se poate face numai cu acordul prealabil, exprimat în scris, al candidatului. În cazul în care candidatul ocupă o funcție incompatibilă cu aceea de judecător al Curții Constituționale sau este membru al unui partid sau al unei alte organizații politice, acordul trebuie să cuprindă angajamentul candidatului de a demisiona, la data depunerii jurământului, din funcția pe care o ocupă și de a-și suspenda activitatea în partid sau în o altă organizație politică.

(4) Nu poate fi numită în funcția de judecător al Curții Constituționale persoana în privința căreia există interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

[Art. 11 completat prin Legea nr.74 din 26.04.2018, în vigoare 29.06.2018]

[Art. 11 modificat prin Legea nr. 127-XVIII din 23.12.2009, în vigoare 31.12.2009]

[Art. 11 modificat prin Legea nr.273-XVI din 07.12.2007, în vigoare 13.05.2008]

[Art. 11 modificat prin Legea nr. 1332-XV din 26.09.2002, în vigoare 27.09.2002]

Articolul 12. Jurământul

(1) La intrare în exercitarea funcției, judecătorul Curții Constituționale depune în fața Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Consiliului Superior al Magistraturii următorul jurământ:

“Jur să îndeplinesc cinstit și conștiincios obligațiile de judecător al Curții Constituționale, să apăr orînduirea constituțională a Republicii Moldova, să mă supun în exercitarea funcției numai și numai Constituției”.

(1¹) În cazul imposibilității de a depune jurământul în condițiile alin.(1), judecătorul Curții Constituționale va depune jurământul în fața plenului Curții Constituționale.

(2) Judecătorul își exercită funcția de la data depunerii jurământului.

[Art. 12 completat prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare 12.12.2018]

Articolul 13. Independența

(1) Judecătorii Curții Constituționale sînt independenți în exercitarea mandatului și se supun numai Constituției.

(2) Judecătorii Curții Constituționale nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

Articolul 14. Inamovibilitatea

(1) Judecătorul Curții Constituționale este inamovibil pe durata mandatului.

(2) Mandatul de judecător al Curții Constituționale se suspendă și se ridică numai în cazul stabilit de prezenta lege.

(3) În caz de ridicare a mandatului, judecătorul este eliberat din funcție, în condițiile prezentei legi.

(4) Judecătorul Curții Constituționale poate demisiona din proprie inițiativă.

Articolul 15. Incompatibilități

Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată retribuită, cu excepția activității didactice și științifice.

Articolul 16. Imunitatea

(1) Judecătorul Curții Constituționale nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, trimis în judecată contravențională sau penală fără încuviințarea prealabilă a Curții Constituționale.

(2) Competența de judecată pentru infracțiunile și delictele administrative săvîrșite de judecătorul Curții Constituționale aparține Curții Supreme de Justiție.

(3) Intentarea de acțiune penală și cererea încuviințării trimiterii în judecată țin de competența Procurorului General.

(4) De la data încuviințării trimiterii în judecată, judecătorul Curții Constituționale este suspendat de drept din funcție. În caz de condamnare definitivă, mandatul judecătorului este ridicat, în condițiile prezentei legi.

Articolul 17. Obligații

Judecătorul Curții Constituționale este obligat:

- a) să-și îndeplinească atribuțiile cu imparțialitate și în respectul Constituției;
- b) să păstreze secretul deliberărilor și al voturilor și să nu ia poziție publică sau să dea consultații în probleme de competența Curții Constituționale;
- c) la adoptarea actelor Curții Constituționale să-și exprime votul afirmativ sau negativ;
- d) să comunice Președintelui Curții Constituționale activitatea incompatibilă cu atribuțiile pe care le exercită;
- e) să nu permită folosirea funcției sale în scop de propagandă de orice fel;
- f) să se abțină de la orice acțiune contrară statutului de judecător;
- g) să depună, în condițiile legii, declarație de avere și interese personale.

[Art.17 modificat prin Legea nr.134 din 17.06.2016, în vigoare 01.08.2016]

[Art.17 completat prin Legea nr.136-XV din 06.05.2004, în vigoare 11.06.2004]

Articolul 18. Vacanța funcției

(1) Mandatul de judecător al Curții Constituționale încetează și se declară vacanța funcției în caz de:

- a) expirare a mandatului;
- b) demisie;
- c) ridicare a mandatului;
- d) deces.

(2) Încetarea mandatului și vacanța funcției în cazurile prevăzute la alin.(1) lit.a), b), d) se declară prin dispoziție a Președintelui Curții Constituționale, iar în cazul prevăzut la lit.c) de către Curtea Constituțională.

Articolul 19. Ridicarea mandatului

(1) Mandatul judecătorului Curții Constituționale încetează prin ridicarea imunității judecătorului în caz de:

- a) imposibilitate a exercitării funcției de judecător din motive de sănătate timp îndelungat și neîntrerupt (mai mult de 4 luni);
- b) încălcare a jurământului și a obligațiilor funcției;
- c) condamnare de către instanța judecătorească pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- d) incompatibilitate, stabilită prin act de constatare rămas definitiv;
- e) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;
- f) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;
- g) dispunere de către instanța judecătorească, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.

(2) Asupra ridicării imunității judecătorului și încetării exercitării funcției în cazurile prevăzute în alin.(1) decide Curtea Constituțională.

(3) Controlul asupra semnalelor de încălcare a jurământului sau a obligațiilor funcționale de către judecători se efectuează de un complet din 2 judecători, numiți prin dispoziție a Președintelui Curții Constituționale.

[Art.19 completat prin Legea nr.134 din 17.06.2016, în vigoare 01.08.2016]

Articolul 20. Completarea vacanței

(1) În cazul încetării mandatului judecătorului conform art.18, Președintele Curții sesizează autoritatea competentă în termen de cel mult 3 zile de la data declarării vacanței funcției, solicitându-i să numească un nou judecător.

(2) Autoritatea competentă numește judecătorul în termen de 15 zile de la data sesizării Președintelui Curții Constituționale.

Articolul 21. Gradul de calificare, salariul, indemnizațiile, pensiile

(1) Judecătorii Curții Constituționale, specialiști cu o pregătire juridică superioară și o înaltă competență profesională, beneficiază, pe viață, din momentul desemnării în această funcție, de gradul superior de calificare a judecătorilor.

(2) Președintele Curții Constituționale este asimilat cu Președintele Curții Supreme de Justiție în indemnizații.

(3) Judecătorii Curții Constituționale sînt asimilați cu vicepreședintele Curții Supreme de Justiție în indemnizații.

(4) Salarizarea Președintelui și judecătorilor Curții Constituționale se efectuează în modul, condițiile și mărimile prevăzute de legislația privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar, din mijloacele bugetului Curții Constituționale.

(4¹) Judecătorul Curții Constituționale care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, inclusiv în funcția de judecător al Curții Constituționale pe o perioadă de cel puțin 5 ani, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul lui mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul lui mediu, ținîndu-se cont de indexarea salariului.

(4²) Pensia pentru vechime în muncă se plătește integral judecătorului în funcție.

(4³) După pensionare, judecătorul are dreptul să se angajeze și să primească pensie și salariu integral.

(5) Judecătorul Curții Constituționale care s-a retras din componența ei după atingerea limitei de vîrstă pentru această funcție sau din cauza imposibilității îndelungate și neîntrerupte (mai mult de 4 luni) din motive de sănătate de a-și exercita atribuțiile are dreptul la o indemnizație de concediere egală cu un salariu anual al funcției. Curtea Constituțională are dreptul de a acorda judecătorului care demisionează o indemnizație de concediere egală cu cel mult 3 salarii lunare ale funcției.

(6) Modul de asigurare cu pensii a judecătorului Curții Constituționale se stabilește în condițiile legii.

[Art.21 modificat prin Legea nr.302 din 30.11.2018, în vigoare 12.12.2018]

[Art.21 modificat prin Legea nr.271 din 23.11.2018, în vigoare 01.12.2018]

[Art.21 modificat prin Legea nr.264 din 09.12.2016, în vigoare 23.12.2016]

[Art.21 modificat prin Legea nr.447-XVI din 28.12.2006, în vigoare 13.04.2007]

[Art.21 modificat prin Legea nr.1221-XIII din 26.06.1997, în vigoare 07.08.1997]

Articolul 21¹. Organele care efectuează stabilirea și plata pensiilor

(1) Pensiile și indemnizațiile lunare viagere se stabilesc și se plătesc de organele de asigurări sociale.

(2) Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate.

[Art.21¹ introdus prin Legea nr.399-XVI din 14.12.2006, în vigoare 23.03.2007]

Articolul 21². Sursa de finanțare

Cheltuielile pentru achitarea pensiilor și indemnizațiilor lunare viagere se suportă după cum urmează: 50% din mărimea stabilită – de la bugetul asigurărilor sociale de stat și 50% – de la bugetul de stat.

[Art.21² în redacția Legii nr.139-XVIII din 29.12.2009, în vigoare 01.01.2010]

[Art.21² introdus prin Legea nr.399-XVI din 14.12.2006, în vigoare 23.03.2007]

Articolul 22. Garanțiile de executare a mandatului

(1) Pe perioada de executare a mandatului de judecător al Curții Constituționale contractul de muncă la serviciul anterior se suspendă.

(2) După expirarea mandatului, judecătorului Curții Constituționale i se rezervă funcția anterioară, iar dacă ea este lichidată i se oferă o funcție echivalentă la aceeași unitate sau la alta.

(3) Cu persoana care urmează să exercite funcția anterioară a judecătorului se încheie un contract de muncă pe un termen anumit, care se reziliază la revenirea judecătorului. Astfel se va proceda și în cazul în care funcția anterioară a judecătorului este ocupată prin alegere sau concurs.

(4) Durata de executare a mandatului de judecător se include în vechimea în muncă totală și neîntreruptă, în specialitatea precedentă.

(5) Judecătorul care la data expirării mandatului a atins limita de vîrstă și are vechimea în muncă necesară pensionării este pensionat din funcția de judecător, în condițiile legii.

(6) Judecătorul are dreptul la concediu anual plătit pe o durată de 36 de zile lucrătoare (luîndu-se drept bază săptămîna de muncă de 6 zile), la concediu neplătit pentru interesele personale.

[Art.22 modificat prin Legea nr.90-XVIII din 04.12.2009, în vigoare 18.12.2009]

Capitolul III EXERCITAREA JURISDICȚIEI

Articolul 23. Plenul Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională exercită jurisdicția în ședințe plenare (plen).

(2) Plenul Curții Constituționale, pe lîngă exercitarea jurisdicției, conduce activitatea Curții în ansamblu.

(3) Cvorumul pentru plenul Curții Constituționale este de două treimi din numărul judecătorilor Curții.

[Art.23 alin.(4) abrogat prin Legea nr.56 din 09.04.2015, în vigoare 01.05.2015]

Notă: Se declară neconstituțional alin.(4) art.23 conform Hot. Curții Constituționale nr.6 din 16.05.2013, în vigoare 16 mai 2013

Articolul 24. Sesizarea Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională exercită jurisdicția la sesizarea făcută de subiecții stabiliți de prezenta lege, în condițiile Codului Jurisdicției Constituționale.

(2) Sesizarea trebuie să fie motivată și să corespundă cerințelor prevăzute în Codul Jurisdicției Constituționale.

(3) Sesizarea este semnată de șeful organului în al cărui nume este făcută.

(4) Modelul sesizării și modul depunerii ei sînt prevăzute de Codul Jurisdicției Constituționale.

Articolul 25. Subiecții cu drept de sesizare

Dreptul de sesizare îl au:

- a) Președintele Republicii Moldova;
- b) Guvernul;
- c) ministrul justiției;
- d) Curtea Supremă de Justiție;

[Lit.e) abrogată prin Legea nr.163 din 22.07.2011, în vigoare 12.09.2011]

- f) Procurorul General;
- g) deputatul în Parlament;
- h) fracțiunea parlamentară;
- i) Avocatul Poporului;
- i¹) Avocatul Poporului pentru drepturile copilului;

j) consiliile unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz-Yeri) – în cazurile de supunere controlului constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor, ordonanțelor și a dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, care nu corespund art.109 și, respectiv, art.111 din Constituția Republicii Moldova.

[Art.25 modificat prin Legea nr.24 din 04.03.2016, în vigoare 15.04.2016]

[Art.25 modificat prin Legea nr.166 din 31.07.2015, în vigoare 02.10.2015]

[Art.25 completat prin Legea nr.18-XIV din 14.05.1998, în vigoare 02.07.1998]

[Art.25 completat prin Legea nr.917-XIII din 11.07.1996, în vigoare 15.08.1996]

Articolul 25¹. Acțiunea actului sesizat

(1) Acțiunea actelor normative prevăzute la art.4 alin.(1) lit.a), sesizate în modul corespunzător la Curtea Constituțională, care afectează sau se referă la domeniile stabilite la alin.(2) din prezentul articol poate fi suspendată pînă la soluționarea în fond a cauzei cu emiterea unei decizii sau hotărâri definitive.

(2) Se poate dispune suspendarea acțiunii:

1) actelor care afectează sau se referă la următoarele domenii:

- a) suveranitatea și puterea de stat;
- b) drepturile și libertățile fundamentale ale omului;
- c) democrația și pluralismul politic;
- d) separația și colaborarea puterilor;
- e) principiile fundamentale privind proprietatea;
- f) unitatea poporului și dreptul de identitate;
- g) securitatea economică sau financiară a statului;

h) alte domenii pentru care Curtea Constituțională consideră necesară suspendarea acțiunii actului contestat, în vederea evitării prejudiciilor și consecințelor negative iminente;

2) actelor cu caracter individual emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova sau de Guvern, care se referă la persoanele oficiale de stat exponente ale unui interes public și/sau politic deosebit.

(3) Curtea Constituțională va examina cererea de suspendare a actului normativ contestat cel târziu în a doua zi lucrătoare după înregistrarea sesizării.

(4) Decizia de suspendare a acțiunii actului contestat se adoptă de plenul Curții Constituționale cu votul a cel puțin 3 judecători. În caz de imposibilitate a convocării plenului Curții, decizia de suspendare se emite printr-o dispoziție a Președintelui Curții Constituționale, cu confirmarea ulterioară obligatorie de către plenul Curții Constituționale.

(5) Decizia de suspendare a actului normativ contestat intră în vigoare la data adoptării, urmînd a fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(6) În cazul suspendării acțiunii actului normativ contestat, Curtea Constituțională va examina, în fond, sesizarea într-un termen rezonabil.

[Alin.(6) art.25¹ modificat prin Legea nr.176 din 21.07.2016, în vigoare 12.08.2016]

Notă: Se declară neconstituțional textul ”, care nu va depăși 15 zile de la înregistrare. În caz de necesitate, Curtea Constituțională poate decide, argumentat, prelungirea termenului de 15 zile cu încă maximum 15 zile” de la alin.(6) art.25¹ conform Hot. Curții Constituționale nr.18 din 02.06.2014, în vigoare 2 iunie 2014

[Art.25¹ introdus prin Legea nr.82 din 18.04.2013, în vigoare 20.04.2013]

Articolul 26. Actele Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională adoptă hotărâri, decizii și emite avize.

(2) Hotărârile și avizele se adoptă în numele Republicii Moldova.

(3) După adoptare, actele Curții Constituționale se pronunță în plen.

(4) Hotărârile și avizele Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în decursul a 10 zile de la data adoptării.

(5) Actele Curții Constituționale nu sînt supuse nici unei căi de atac, sînt definitive și intră în vigoare la data adoptării. La decizia Curții, unele acte intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în ele.

(6) Actele Curții Constituționale sînt semnate de Președintele Curții sau de judecătorul care îl înlocuiește.

(7) Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.

Articolul 27. Votarea

(1) Actele Curții se adoptă cu votul majorității judecătorilor.

(2) În cazul în care la adoptarea hotărîrii privind constituționalitatea actului normativ sau a tratatului internațional se înregistrează paritate de voturi, actul normativ sau tratatul internațional se prezumă constituțional, iar cauza se sistează. În alte cazuri de paritate a voturilor se consideră că hotărîrea, decizia sau avizul nu au fost adoptate, iar examinarea cauzei se sistează, cu excepția cazurilor prevăzute la art.4 alin.(1) lit.d), e), f) și h), cînd examinarea cauzei se amînă.

(3) Votarea se face deschis. La decizia plenului Curții Constituționale, unele acte pot fi votate în mod secret.

(4) Judecătorul nu este în drept să se eschiveze sau să se abțină de la votare.

(5) Opinia separată a judecătorului poate fi anexată, la cerere, la actul adoptat.

[Art.27 modificat prin Legea nr.213-XVI din 23.10.2008, în vigoare 14.11.2008]

[Art.27 modificat prin Legea nr.1570-XV din 20.12.2002, în vigoare 15.01.2003]

Articolul 28. Acțiunea actelor Curții Constituționale

(1) Actele Curții Constituționale sînt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice.

(2) Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărîrii respective a Curții Constituționale.

(3) Consecințele juridice ale actului normativ sau ale unor părți ale acestuia declarate neconstituționale sînt înlăturate conform legislației în vigoare.

[Art.28 în redacția Legii nr.1137-XV din 14.06.2002, în vigoare 18.07.2002]

Articolul 28¹. Obligația autorităților publice privind executarea actelor Curții Constituționale

(1) Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărîrii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv va fi examinat de Parlament în mod prioritar.

(2) Președintele Republicii Moldova sau Guvernul, în termen de 2 luni de la data publicării hotărîrii Curții Constituționale, modifică și completează sau abrogă actul sau unele părți ale acestuia declarate neconstituționale și, după caz, emite sau adoptă un act nou.

(3) Actele emise întru executarea actelor normative sau a unor părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și se abrogă.

(4) Observațiile (constatările) Curții Constituționale privind lacunele (omisiunile) reglementărilor normative, datorate nerealizării unor prevederi constituționale, indicate în

adresă, urmează să fie examinate de instanța vizată, care în termen de cel mult 3 luni, va informa Curtea Constituțională despre rezultatele examinării.

[Art.28¹ introdus prin Legea nr.1137-XV din 14.06.2002, în vigoare 18.07.2002]

Articolul 28². Neexecutarea actelor Curții Constituționale

Neexecutarea, executarea necorespunzătoare, împiedicarea executării actelor Curții Constituționale atrag după sine răspunderea prevăzută de legislația în vigoare.

[Art.28² introdus prin Legea nr.1137-XV din 14.06.2002, în vigoare 18.07.2002]

Articolul 29. Publicitatea dezbaterilor

Ședințele Curții Constituționale sînt publice, dar Președintele poate dispune ședință secretă în cazul în care publicitatea poate dăuna securității statului și ordinii publice.

Articolul 30. Limba de procedură

(1) Procedura și lucrările de secretariat în Curtea Constituțională se efectuează în limba de stat. Documentele prezentate într-o altă limbă se traduc în limba de stat și se aduc la cunoștință publică.

(2) Participanții la ședință alolingvi pot să vorbească, să dea explicații prin interpret.

Articolul 31. Limitele de competență

(1) Curtea Constituțională examinează numai chestiuni ce țin de competența ei.

[Alin.(2) art.31 abrogat prin Legea nr.225 din 01.11.2018, în vigoare 30.12.2018]

Notă: Se declară neconstituțional art.31 alin.(2) conform Hot. Curții Constituționale nr.17 din 04.06.2018, în vigoare 04.06.2018

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate probleme de drept.

[Alin.(4) art.31 abrogat prin Legea nr.82 din 18.04.2013, în vigoare 20.04.2013]

Notă: Se declară neconstituționale dispozițiile art.31 alin.(4) conform Hot. Curții Constituționale nr.29 din 21.12.2010, în vigoare 21 decembrie 2010

[Alin.(4) art.31 introdus prin Legea nr.95 din 21.05.2010, în vigoare 15.06.2010]

Articolul 32. Termenul de soluționare a sesizării

Curtea Constituțională trebuie să soluționeze sesizarea în termen de 6 luni de la data primirii materialelor.

Articolul 33. Legislația privind procedura jurisdicțională

Procedura de jurisdicție Constituțională este stabilită în Codul Jurisdicției Constituționale.

Capitolul IV

PERSONALUL DE SPECIALITATE ȘI ADMINISTRATIV

Articolul 34. Secretariatul Curții Constituționale

(1) Secretariatul Curții Constituționale acordă Curții asistență informațională, organizatorică, științifică și de altă natură, organizează audiența cetățenilor, examinează în prealabil sesizările Curții Constituționale a căror soluționare de către judecătorii Curții nu este neapărată, acordă ajutor judecătorilor la pregătirea dosarelor pentru examinare.

(2) Secretariatul Curții Constituționale este condus de un șef.

(3) Regulamentul Secretariatului Curții Constituționale, organigrama și statul lui de funcții se aprobă de Curtea Constituțională.

(4) Personalul Secretariatului Curții Constituționale este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică

și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii.

[Art.34 modificat prin Legea nr.222 din 17.09.2010, în vigoare 26.10.2010]

Articolul 35. Judecătorii-asistenți

(1) Președintele și judecătorii Curții Constituționale sînt asistați în activitatea lor de 6 judecători-asistenți.

(2) Judecătorii-asistenți trebuie să dețină cetățenia Republicii Moldova, să aibă domiciliul în țară, pregătire juridică superioară și o vechime de cel puțin 10 ani în activitatea juridică sau în învățămîntul juridic superior. Ei sînt angajați în funcție, prin concurs, pe termenul de pînă la atingerea plafonului de vîrstă de 65 de ani. Comisia de examinare se numește de Președintele Curții Constituționale, din 3 judecători, șeful Secretariatului și alți funcționari ai Curții.

(3) Judecătorii-asistenți sînt asimilați cu judecătorii Curții de Apel și au același statut ca și judecătorii din alte instanțe judecătorești.

(4) Judecătorii-asistenți depun jurămîntul în fața plenului Curții Constituționale în condițiile prevăzute la articolul 12 alineatele (1), (4) și (6) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Depunerea jurămîntului se consemnează într-un proces-verbal, semnat de Președintele Curții Constituționale și de persoana care a depus jurămîntul.

(5) Judecătorilor-asistenți, în funcție de vechimea în muncă și de experiența profesională, li se conferă, pe viață, gradul II și gradul I de calificare a judecătorilor. Gradele de calificare se conferă judecătorilor-asistenți la ședința plenară a Curții Constituționale, după atestarea lor în modul stabilit.

(6) Judecătorii-asistenți beneficiază de imunitate. Lor li se aplică prevederile articolului 16.

(7) Nu poate fi numită în funcția de judecător-asistent al Curții Constituționale persoana în privința căreia există interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

[Art.35 completat prin Legea nr.74 din 26.04.2018, în vigoare 29.06.2018]

[Art.35 modificat prin Legea nr.127-XVIII din 23.12.2009, în vigoare 31.12.2009]

[Art.35 modificat prin Legea nr.213-XVI din 23.10.2008, în vigoare 14.11.2008]

[Art.35 modificat prin Legea nr.273-XVI din 07.12.2007, în vigoare 13.05.2008]

[Art.35 completat prin Legea nr.1221-XIII din 26.06.1997, în vigoare 07.08.1997]

Articolul 36. Consiliul științific consultativ

(1) Pe lîngă Curtea Constituțională poate fi format un consiliu științific-consultativ din savanți și specialiști practicieni în domeniul dreptului.

(2) Regulamentul Consiliului se aprobă de Curtea Constituțională.

Capitolul V

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37. Finanțarea activității Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională este finanțată de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

(2) Bugetul Curții Constituționale se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

[Art.37 în redacția Legii nr.172 din 27.07.2018, în vigoare 24.08.2018]

[Art.37 modificat prin Legea nr.213-XVI din 23.10.2008, în vigoare 14.11.2008]

Articolul 38. Simbolurile puterii

(1) În sala de ședințe a Curții Constituționale se află Stema de Stat, Drapelul de Stat și Constituția Republicii Moldova.

(2) Judecătorii Curții Constituționale la ședințe poartă robă, al cărui model este aprobat de Curtea Constituțională.

(3) Judecătorilor Curții Constituționale și personalului de specialitate și administrativ li se înmânează legitimație. Modelul legitimației și modul de înmânare sînt prevăzute de Regulamentul Secretariatului. Legitimația judecătorilor Curții Constituționale este înmînată de Președintele Republicii Moldova.

Articolul 39. Sigiliul

Curtea Constituțională are sigiliu cu imaginea Stemei de Stat și cu denumirea sa.

Articolul 40. Sediul

(1) Sediul Curții Constituționale este în municipiul Chișinău.

(2) Ședințele în plen ale Curții Constituționale au loc la sediul ei.

Articolul 41. Paza

Paza sediului Curții Constituționale, iar după caz și a Președintelui Curții, este asigurată în condițiile legii.

Capitolul VI DISPOZIȚII TRANZITORII

Articolul 42.

(1) Curtea Constituțională se constituie în cel mult 30 de zile de la data publicării prezentei legi.

(2) În decursul a 5 zile de la constituire Curtea Constituțională își alege președintele.

(3) În prima componență a Curții Constituționale judecătorii din partea Consiliului superior al Magistraturii sînt numiți în funcție de adunarea generală a judecătorilor populari și a membrilor Judecătoriei Supreme.

(4) Sesizarea Curții Constituționale din partea Curții Supreme de Justiție pînă la formarea acesteia este făcută de Judecătoria Supremă, iar din partea Judecătoriei Economice – de către Arbitrajul Republicii Moldova.

(5) Pînă la formarea Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorii Curții Constituționale depun jurămîntul în fața Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova.

(6) Pînă la alegerea Președintelui Curții Constituționale, ședințele Curții sînt convocate și prezidate de judecătorul cel mai în vîrstă.

(7) Pînă la formarea Curții Supreme de Justiție și Curții de Apel, salariile și indemnizațiile Președintelui, judecătorilor și judecătorilor-asistenți ai Curții sînt stabilite de Parlament.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 13 decembrie 1994.

Nr.317-XIII.